

Wino J.M. van Veen (2000, Shtator). "Negative Freedom of Association: Article 11 of the European Convention for the Protection of Human Rights and Fundamental Freedoms" *The International Journal of Not-for-Profit Law*. (http://www.icnl.org/research/journal/vol3iss1/art_6.htm) Konsultuar më 31.01.2015.

Aspekte të legjislacionit për shoqëritë anonime (aksionare) të kuotuar në bursë në vende të ndryshme Europiane

Prof. Asoc. Dr. Edi Spaho

Abstrakt

Shoqëritë aksionare të kuotuar në bursë në vende të ndryshme të Europës kanë të përbashkëtat e tyre, të ndikuara këto nga përshtatja e legjislacionit vendas me direktivat përkatëse të Bashkimit Europian, por kanë dhe dallimet e tyre që i karakterizon ato, si pasojë e faktorëve të ndryshëm historikë, ekonomikë dhe sociale. Legjislacioni italian nuk bën dallim midis shoqërisë aksionare me aksione të kuotuar në bursë dhe atyre të pakotuar në bursë. Ai bën dallimin vetëm mes shoqërisë së kapitalit dhe shoqërisë së personit. Shoqëria anonime është shoqëria më e përdorur në Francë. Formalitetet për shoqëritë me ofertë publike janë më komplekse se sa për shoqërinë anonime pa ofertë publike. Ajo i nënshtrohet kontrollit të COB-it (Commission des Operations de Bourse). Legjislacioni gjerman, ashtu si ai italian, nuk bën ndryshim midis shoqërive aksionere me ofertë publike dhe pa ofertë publike. Megjithatë Aktiengesellschaft (AG) është më e përdorur se sa Gesellschaft mit beschränkter Haftung (GmbH). Formalitetet për themelimin e AG janë gjithashtu komplekse. Aksionet shoqërive aksionare në Greqi, AE, mund të shlyhen pjesërisht. Dy ose më shumë persona fizikë ose juridikë, grekë ose të huaj mund të themelojnë një AE. Shoqëria themelohet me anë të një akti noterial që përmban statutin dhe që aprovohet nga Prefekti i Zonës ku shoqëria është e regjistruar. Që të themelohet shoqëria në Mbretërinë e Bashkuar duhet të ketë një kapital themeltar minimumi 50 mijë sterlina dhe të paktën 2 aksionerë. Nëse vlera e asetëve bie nën 50% të kapitalit, shoqëria duhet të mbledhë asamblenë e aksionerëve që të vendosë në lidhje me situatën.

Fjalë Kyç: *Shoqëri aksionare, aksion, bursa e letrave me vlerë, bordi i drejtorëve, administrim.*

1.1 Italia, shoqëritë aksionare: le societa per azioni

Legjislacioni italian nuk bën dallim midis shoqërisë aksionere me aksione të kuotuar në bursë dhe atyre të pakuotuar në bursë. Ai bën dallimin vetëm mes shoqërisë së kapitalit dhe shoqërisë të personit. Ndër shoqëritë aksionere dallohet shoqëria e aksioneve (*le societa per azioni*) dhe shoqëria komanditë aksionere (la societa in accomandita per azioni).

1.1.1 Krijimi i shoqërisë

Për krijimin e saj një shoqëri duhet të përgatisë aktin konstituitiv, të marrë miratimin e gjykatës dhe të regjistrohet në regjistrin e shoqërive. Nënshkrimi i kapitalit mund të bëhet ose nga nismëtarët (*costituzione simultanea*) ose nga publiku (*costituzione per publica sottoscrizione*). Pastaj kërkohet një procedurë tjetër:

- a. nënshkrimi i plotë i kapitalit të shoqërisë;
- b. pagimi i të paktën 3/10 të çdo kontributi me të holla;

Akti Konstituitiv duhet të bëhet në formën e aktit publik të bërë para noterit publik dhe duhet të përmbajë të gjitha të dhënat rreth shoqërisë. Gjykata kompetente kontrollon nëse të gjithë kërkesat e ligjit janë plotësuar dhe kur i konstaton në rregull lëshon një dekret miratimi (*decreto di omologazione*) ku urdhërohet regjistrimi në regjistrin e shoqërive.¹ Ky regjistrim krijon personalitetin juridik për shoqërinë. Çdo kontratë e lidhur nga një person në emër të shoqërisë para themelimit do të detyrojë personin. Shoqëria mund të bëjë të vetën këtë kontratë vetëm pas themelimit. Çdo emërtim aksionesh para themelimit është nul.

1.1.2 Aksionet

Përgjithësisht aksionet kanë vlerë të njëjtë dhe aksionerët të drejta të barabarta. *Akti Konstituitiv* mund të parashikojë edhe aksione, mbajtësit e të cilave nuk kanë të drejtë vote në asamblenë e zakonshme të aksionerëve duke parashikuar që të kenë prioritet në ndarjen e dividendëve dhe të mos kalojnë 1/2 e kapitalit të shoqërisë. Shoqëria mund të parashikojë edhe një tip të veçantë aksionesh për punonjësit e saj.

1.1.3 Zmadhimi i kapitalit

Zmadhimi i kapitalit bëhet në 2 mënyra:

1. duke futur në kapital rezervat dhe fondet e tjera, ose duke rritur vlerën

¹ Gastone Cottino, Diritto Commerciale, V. 1, t.2, Padova, Cedam 1994. Kapitulli i Krijimit të Shoqërive.

nominale të aksioneve ekzistuese ose duke rivlerësuar asetet në raste të caktuara;

2. nëpërmjet nënshkrimit në të holla të aksionerëve aktualë në përpjesëtim me numrin e aksioneve që ata zotërojnë. Vendimi për të rritur kapitalin është kompetencë e asamblesë së jashtëzakonshme. Megjithatë akti konstituiv mund t'u japë drejtorëve pushtetin për të rritur kapitalin në disa rrethana. Ky pushtet është i kufizuar deri në 5 vjet nga data e regjistrimit të shoqërisë.

1.1.4 Blerja nga shoqëria e aksioneve të veta

Një shoqëri mund të blejë aksionet e veta në masën e fitimit që do të shpërndahe dhe rezervat e përshtatshme tësiguruara (*parashikuara*) duke plotësuar këto kushte:

- a. aksionet janë shlyer plotësisht;
- b. aksionet nuk kalojnë 1/10 e kapitalit dhe;
- c. blerja është e miratuar dhe e rregulluar me rezolutë nga asambleja e aksionerëve.

Një shoqëri nuk duhet të japë hua ose garanci duke u bazuar tek blerja apo nënshkrimi i aksioneve tëveta ose tëpranojë aksionet e veta si siguri.²

1.1.5 Bordi i Drejtorëve

Menaxhimi i shoqërisë u është deleguar drejtorëve. Numri i drejtorëve përgjithësisht është i caktuar në statut. Megjithatë aty mund edhe të parashikohet një minimum ose maksimum. Detyra e drejtorit mbaron kur skadon afati, kur jep dorëheqjen, kur bëhet i paafte dhe kur shkarkohet nga asambleja e aksionerëve. Drejtorët mund të mbajnë përgjegjësi civile ndaj shoqërisë, kreditorëve dhe të tretëve. Gjithashtu ata mund të mbajnë edhe përgjegjësi penale.

1.1.6 Pushimi i shoqërisë

Kodi Civil cakton rastet kur shoqëria prishet:

1. skadimi i afatit;
2. objekti i shoqërisë është përmbushur ose nuk mund tëpërmbushet;
3. pamundësia e shoqërisë për tëoperuar nëpërmjet asamblesë së aksionerëve;
4. zvogëlimi i kapitalit nën minimumin ligjor;
5. me njërezolutë tëasamblesë së aksionerëve;

² Francesco Galgano, Diritto Privato, Padova, Cedam 1992, Kapitulli i Shoqërive Aksionere.

6. me ngjarje tëspecifikuara nga statute;
7. masat që mund të merren nga autoritetet qeveritare;
8. me vendim gjyqësor si rrjedhojë e insolvencës.

1.1.7 CONSOB

Një formë e kontrollit të jashtëm është ajo që kryhet nga Komisioni Kombëtar për Shoqëritë dhe Bursën (*CONSOB*). Funkcionet e *CONSOB* kufizohen vetëm ndaj shoqërive me aksione të kuotuar në bursë. Ai ka pushtetin që të urdhëroje pranimin në kuotime të titujve që kontraktohen zakonisht dhe në shkallë të gjere, të emërtuar nga shoqëritë që përmbushin kushtet e parashikuara.

1.1.8 Kushtet e listimit

1. Kërkuesi duhet të jetë një shoqëri ose agjenci ligjërishit e themeluar në Itali ose jashtë saj.
2. Llogaritë financiare për 3 vitet e fundit fiskale: bilancin, të miratuar nga një ekspert kontabël i autorizuar.
3. Aksionet duhet të jenë lehtësisht të transferueshme.

1.2 Franca, la societe anonyme avec appel public, L'epargne

1.2.1 Të përgjithshme

Shoqëria anonime është shoqëria më e përdorur në Francë. Formalitetet për këtë shoqëri janë më komplekse se sa për shoqërinë anonime pa ofertë publike. Ajo i nënshtrohet kontrollit të COB-it (*Commission des Operations de Bourse*). Gjithashtu ajo ka detyrimin për publikimin në një gazetë ligjore ("Bulletin des Annonces Legales Obligatoires") të disa akteve si njoftimi i aksionierëve, zmadhimi apo zvogëlimi i kapitalit, aktet e bashkimit, ndarjes, likuidimit etj. Për kontratat e lidhura para themelimit të shoqërisë mban përgjegjësi personi. Shoqëria e bën të vetën këtë kontratë me anë të një aneksi në statut vetëm pas themelimit.³

1.2.2 Aksionet

Tipi i aksioneve është i përcaktuar nga statuti. Ai mund të parashikojë aksione të zakonshme, preferenciale, pa të drejtë vote ose me votë të dyfishtë. Aksionet mund të jenë tek prurësi ose në një formë të regjistruar.

³ Robert Casimir, Droit des affaires, Paris 1990, fq.82.

1.2.3 Blerja e aksioneve të veta

Shoqëria nuk mund të blejë direkt ose indirekt aksionet e veta, përveç:

- a. në rastin e zvogëlimit të kapitalit
- b. me qëllimin për t'ia atribuar këto aksione të punësuarve ose vetë shoqërisë.
- c. me qëllim për të rregulluar kuotimet në bursë.

Ky proces kërkon:

- që aksionet të jenë shlyer plotësisht.
- duhet të blihen me para në dorë (*cash*)
- shoqëria nuk duhet të mbajë direkt ose indirekt aksionet e veta që kalojnë 10% të aksioneve;
- shoqëria duhet të ketë rezerva kapitali tjetër përveç rezervave staturore që arrijnë të paktën vlerën e aksioneve të kërkuara.

1.2.4 Zvogëlimi i kapitalit

Shoqëria mund të reduktojë kapitalin e vet duke kaluar një rezultat në asamblenë e jashtëzakonshme, e cila mund t'ia delegojë pushtetin Bordit të Drejtorëve për të realizuar zvogëlimin. Zvogëlimi i kapitalit në disa rrethe mund të shkelë parimin e barazisë mes aksionerëve dhe pa miratimin e aksionerëve.

1.2.5 Drejtimi

Ka 2 mënyra drejtimi:

1. Bordi i Drejtorëve (*conseil d'administration*) i kryesuar nga një kryetar bordi.
2. Direktorati (*directoire*) i kontrolluar nga këshilli mbikqyrës (*conseil de surveillance*).

Struktura me Direktorat është më pak fleksibël dhe më pak e përdorur se struktura me Bordin e Drejtorëve. Drejtorët kanë detyrën e përgjithshme të ushtrjnë pushtetin e tyre në mirëbesim dhe kujdes të arsyeshëm në shërbim të interesave të shoqërisë. Ata duhet të jenë të pranishëm në mbledhje, përveçse kur kanë një justifikim. Ata duhet të mbajnë sekret çdo informacion që i përket shoqërisë. Bordi i Drejtorëve ka pushtet të gjerë që të veprojnë në çdo rrethanë, brenda kufijve të objektit të shoqërisë dhe nuk mund të ndërhyjnë në pushtetet që i përkasin asamblësë së aksionerëve. Drejtorët kanë përgjegjësi kundrejt shoqërisë dhe të tretëve.⁴

⁴ Georges Ripert, René Roblot, Traité de Droit Commercial, T. 1, Paris 1992. Kapitulli i Administrimit.

1.2.6 Likuidimi

Ligji francez parashikon katër masa për të parandaluar falimentimin: asistencë ekspertësh, procedurat e observimit, pajtimi i kreditorit me debitorin, rehabilitimi. Nëse edhe këto masa nuk funksionojnë, atëherë shoqëria vihet në likuidim. Observimi është një fazë ku shoqëria drejtohet nga një administrator i caktuar nga gjykata. Gjatë kësaj faze veprimtaria e shoqërisë vazhdon. Gjithsesi gjykata ka pushtetin të kërkojë që kontratat midis shoqërisë dhe të tretëve të vazhdojnë.

Në fund të periudhës së observimit, gjykata do të vendosë nëse shoqëria do të rehabilitohet, shitet ose likuidohet. Gjukata mundet që, në bazë të raportit të administratorit, të vendosë që aktiviteti të vazhdojë mbi bazën e një plani rehabilitimi të propozuar nga administratori.

1.2.7 Konsultimi me Komitetin e Punës

Kodi i Punës francez parashikon që, nëse shoqëria ka një komitet pune, drejtuesit e shoqërisë mund të konsultohen me këtë komitet. Ky komitet krijohet nëse shoqëria ka të paktën 50 të punësuar.

1.2.8 Oferta publike

Çdo shoqëri që dëshiron të bëjë një ofertë publike duhet të publikojë çdo informacion që lidhet me organizimin, gjëndjen financiare dhe aktivitetin e shoqërisë. Të gjitha këto pas shqyrtimit nga COB duhet të publikohen në një gazetë ligjore të autorizuar.

1.3 Gjermania, aktiengesellschaft

1.3.1 Të përgjithshme

Legjislacioni gjerman nuk bën ndryshim midis shoqërive aksionere me ofertë publike dhe pa ofertë publike. Megjithatë *Aktiengesellschaft (AG)* është më e përdorur se sa *Gesellschaft mit beschränkter Haftung (GmbH)*. Formalitetet për themelimin e AG janë më komplekse. AG është e përdorur për organizimet e mëdha të biznesit, të firmave industriale, bankave dhe shoqërive të sigurimit. AG është shoqëria më e leverdisshme për ata që synojnë të financohen me anë të blerjes së aksioneve nga publiku.

1.3.2 Themelimi

5 nënshkrues është numri minimum për themelimin e *AG-ve*. Përveç të tjerash, statuti i *AG* duhet të përmbajë:

Aspekte të legjislacionit për shoqëritë anonime (aksionare) të kuotuar në bursë në vende të ndryshme ...

- vlerën nominale të aksioneve dhe numri i aksioneve që kanë të njëjtën vlerë nominale të aksioneve dhe numrin e aksioneve për çdo kategori;
- nëse aksionet janë tek prurësi apo në formë të regjistruar;
- numrin e anëtarëve të Bordit të Drejtimit, ose rregullat mbi të cilat caktohet ky numër;
- formën si do të publikohen aktet e *AG-së*.

1.3.3 Aksionet

Sipas ligjit gjerman ka një ndryshim midis aksioneve tek prurësi (*inhaberaktien*) dhe aksioneve të regjistruara (*namensaktien*). Një nga ndryshimet më të mëdha është lehtësia e transferimit të aksioneve tek prurësi. Aksioni tek prurësi nuk mund të vihet në qarkullim para se të paguhet e plotë vlera nominale e tij. Aksione me të drejta të ndryshme janë të kategorizuara në klasa të ndryshme aksionesh, psh.:

- a. prioritet me shpërndarjen e dividendëve;
- b. preferenca në likuidim;
- c. diferenca përta i përket detyrimeve të aksionerëve;
- d. diferenca në të drejtën e votës.

1.3.4 Drejtimi

Struktura drejtuese e AG është:

- Asambleja e aksionerëve;
- Bordi i Drejtimit;
- Bordi i Mbikqyrjes.

Bordi i Drejtimit duhet të përbëhet nga një ose disa persona. Afati i anëtarësisë në Bord nuk duhet të kalojë 5 vjet, por rinovimi është i mundshëm 1 vit përpara mbarimit të afatit. Emërimin e bën Bordi Mbikqyrës, i cili mund të vendosë edhe t'i japë një ose disa individëve të drejtën e përfaqësimit të shoqërisë. Bordi i Drejtimit ka të drejtën dhe detyrën të drejtojë shoqërinë. Bordi i Mbikqyrjes i ka detyrat të ndara në mënyrë strikte nga Bordi i Drejtimit. Anëtarët e tij janë të zgjedhur nga aksionerët. Ai ka të drejtën të mbikqyrë aktivitetin e biznesit.⁵

1.3.5 Brokerat

Një person që ka për aktivitet negocimin e kontratave për shitblerjen e aksioneve ka nevojë për një licensë. Licensa refuzohet nëse ka të dhëna të mendohet se ai

⁵ Company Law in Europe, Butterworths 1993, Shoqëritë Tregtare në Gjermani.

nuk është i aftë të kryejë një aktivitet të tillë ose ka gjëndje të ç'rregullt financiare. Me qëllim mbrojtjen e investitorëve brokerat duhet që informacionin e paraqitur investitorit ta kenë të vertetë dhe të kompletuar, duhet t'i japin atij shpjegime për detajet dhe rrethanat e investimit, që mund të jetë i rëndësishëm për vendimin e investitorit.

1.3.6 Listimi zyrtar

Kushtet për listim janë:

- a. aksionet pranohen për listim vetëm me anë të aplikimit të plotësuar nga kërkuesi;
- b. kërkuesi duhet të ketë ekzistuar si shoqëri për të paktën 3 vjet;
- c. aksionet duhet të jenë lehtësisht të transferueshme dhe gjerësisht të shpërndara;
- d. duhet të plotësohet një prospekt me të gjitha të dhënat që shërbejnë për vlerësimin e aksioneve që do të listohen.

Prospekti, në versionin e aprovuar nga Bordi i Miratimit të Bursës, duhet të publikohet në *Gazetën Zyrtare Federale*.

1.4 Greqia, AE

1.4.1 Të përgjithshme

Aksionet shoqërive aksionare, *AE*, mund të shlyhen pjesërisht. Dy ose më shumë persona fizikë ose juridikë, grekë ose të huaj mund të themelojnë një *AE*. Shoqëria themelohet me anë të një akti noterial që përmban statutin dhe që aprovohet nga Prefekti i Zonës ku shoqëria është e regjistruar. Pastaj shoqëria duhet të regjistrohet në regjistrin e shoqërive në Departamentin e Ministrisë së Tregtisë në Prefekturë.

Ky regjistrim publikohet në gazetën qeveritare. *AE* fiton personalitet juridik me regjistrimin e saj në regjistrin e shoqërive. Koha midis hartimit të aktit noterial dhe aplikimit për regjistrim te Prefekti dhe regjistrimi i shoqërisë varet nga numri i aplikimeve në proces dhe varion nga 8 - 30 ditë. Për kontratat e lidhura para themelimit mban përgjegjësi personi, megjithatë shoqëria mund ta bëjë të vetën kontratën, brenda 3 muajve nga themelimi i saj.

1.4.2 Aksionet

Statuti përcakton llojet e aksioneve. Përgjithësisht aksionet mund të jenë nominativë ose tek prurësi. Përveç aksioneve, ligji grek njih edhe "*të drejtat e themeluesve*" që

Aspekte të legjislacionit për shoqëritë anonime (aksionare) të kuotuar në bursë në vende të ndryshme ...

u japin beneficiarëve të drejtën për të ndarë fitimet, por nuk janë aksione. Është Bordi i Drejtorëve ai që merr vendim për emërtimin e aksioneve.

Megjithatë statuti mund të parashikojë ndryshe, duke përcaktuar afatet dhe kushtet për emërtimin e aksioneve. Në çdo rast, aksionet e reja duhet t'u afrohen aksionerëve ekzistues proporcionalisht me aksionet që zotërojnë. Çmimi i një aksioni mund të paguhet *cash* ose në natyrë. Nëse paguhet në natyrë, vlera duhet të vlerësohet nga një komitet special ekspertësh, të emëruar nga Ministria e Tregtisë. Kontributet në shërbime nuk lejohen.⁶

1.4.3 Zvogëlimi i kapitalit

Duke zvogëluar kapitalin shoqëria mund të arrijë objektiva financiare të ndryshme. Përveç rastit kur aksionet, që janë shlyer plotësisht, humbasin dhe ligji detyron shoqërinë t'i riftojë ato, në të gjitha rastet e tjera ligji ia lë diskrecionit të shoqërisë për zvogëlimin e kapitalit. Nuk mund të zvogëlohet kapitali nën minimumin ligjor të kërkuar. Zvogëlimi i kapitalit kërkon një mendim të statutit dhe duhet t'i paraqitet asamblesë së jashtëzakonshme.

1.4.4 Drejtimi

Bordi i Drejtorëve drejton dhe përfaqëson *AE* dhe përbëhet nga të paktën 3 anëtarë. Nuk është e nevojshme që drejtorët të jenë aksionerë, përveç kur statuti parashikon ndryshe. Mandati i tyre është 6 vjeçar me të drejtë rinovimi. Anëtarët e Bordit të Drejtorëve zgjidhen nga asambleja e përgjithshme e aksionerëve. Kur personat e nevojshëm për administrim mungojnë, gjykata mund të emërojë një Bord Drejtorësh të përkohshëm me kërkesën e çdo personi të interesuar.

1.4.5 Listimi

Shoqëritë me aksione të kuotuar në Bursë janë të detyruara për publikimin e prospektit me ofertat potenciale me gjithë informacionin e nevojshëm financiar. Bordi i Bursës mund të imponojë detyrime dhe sanksione për kërkuesin dhe t'i kërkojë atij gjithë informacionin e nevojshëm para miratimit për listim. Aplikantët për listim në Bursën e Athinës janë:

Bordi i Drejtorëve i shoqërisë kërkuese; Një grup aksionerësh i shoqërisë që përfaqëson të paktën ¼ e kapitalit me aksione; Bordi i Drejtorëve i Bursës për aksionet mbi të cilat ka një numër të konsiderueshëm transaksionesh jashtë Bursës.

⁶ Id. Shoqëritë Tregtare në Greqi

1.5 Mbretëria e Bashkuar, Public Limited Company

1.5.1 Të përgjithshme

Që të themelohet shoqëria duhet të ketë një kapital themeltar minimum 50 mijë sterlina dhe të paktën 2 aksionerë. Nëse vlera e aseteve bie nën 50% të kapitalit, shoqëria duhet të mbledhë asamblenë e aksionerëve që të vendosë në lidhje me situatën. Formalitetet për krijimin e kësaj shoqërie janë më të rrepta se sa për ato private *limited company* (shoqëritë pa ofertë publike). *Public Limited Company* mund të regjistrohet fillimisht si private *company* dhe pastaj të shndërrohet me një rezolutë të aksionerëve. Kontratat e lidhura para themelimit bëjnë me përgjegjësi personat themelues. Shoqëria mund ta bëjë të vetën duke e riezekutuar.⁷

1.5.2 Aksionet

Llojet e aksioneve përcaktohen nga artikujt e statutit. Nuk ka ndonjë shtrëngim në përcaktimin e llojeve të aksioneve. Drejtorët e shoqërisë mund të vendosin emërtimin e aksioneve sipas statutit ose sipas vendimit të asamblesë së aksionerëve; ose mund të vendosin **blerjen nga shoqëria e aksioneve të veta**.

Kërkesat që shoqëria të blejë aksionet e veta duhen parashikuar në statut dhe janë:

- Aksionet që do të blihen duhet të jenë shlyer tërësisht;
- Aksionet duhet të blihen *cash*;
- Edhe pas blerjes, ato duhet të mbesin aksione, dhe të mos shndërrohen në forma të tjera të letrave me vlerë.

Shoqëria mund t'i blejë aksionet e veta edhe në një bursë të njohur nëpërmjet kontratave specifike mes shoqërisë dhe aksionerit ose aksionerëve.

1.5.3 Zvogëlimi i kapitalit

Nëse e parashikon statuti, një shoqëri mund të vendosë të zvogëlojë kapitalin, duke kaluar një rezolutë të veçantë dhe duke marrë miratimin e gjykatës. Nuk ka kufi mbi mënyrën se si mund të bëhet zvogëlimi i kapitalit.

1.5.4 Drejtimi

Shoqëria drejtohet dhe administrohet nga drejtorët, duke vepruar kolegjisht ose individualisht nëse u është deleguar pushteti. Në *UK* nuk njihet koncepti i këshillit

⁷ Remarks on Joint Stock Companies An Old Merchant, fq.73.

mbikqyrës. Megjithatë në shoqëritë e mëdha kontrolli ndaj ekzekutivit i besohet disa drejtorëve joekzekutivë.

Drejtesit e parë të shoqërisë gjatë themelimit emërtohen nga nënshkruesit e memorandumit. Emërimi i drejtorëve të tjerë përcaktohet nga statuti.⁸

1.5.5 Listimi

Listimi bëhet në përputhje me rregullat e vendosura nga Këshilli i Bursës. Këto janë të trupëzuara në "*Admission of Securites to Listing*" që njihet më mirë si "*Yellow Book*", i publikuar nga këshilli. Përgjithësisht listimi refuzohet nëse vlera e tregut e letrave me vlerë nuk është 700.000 sterlina në rastin e aksioneve. Listimi ka rregulla të forta që synojnë mbrojtjen e investitorëve.⁹

Këto ishin disa nga aspektet kryesore të institutit në Itali, Greqi, Gjermani, Francë dhe Mbretërinë e Bashkuar. Këto synojnë kryesisht nxjerrjen në pah të ndryshimeve mes këtyre legjislacioneve, edhe pse duhet pranuar që ndryshimet nuk janë thelbësore për përmbajtjen e institutit. Në këtë këndvështrim gjithashtu duhet pranuar që edhe legjislacioni shqiptar në këtë fushë i afrohet legjislacioneve përëndimore. Kjo duket qartë përse i përket çështjeve kryesore që janë thellësisht të ngjashme. Afrimi më i madh i legjislacionit shqiptar është me legjislacionin francez. Ky afrim dallohet që nga emërtimet e përdorura e deri në përmbajtjen e institutit.

Bibliografia

Gastone Cottino, Diritto Commerciale, V. 1, t.2, Padova, Cedam 1994.

Francesco Galgano, Diritto Privato, Padova, Cedam 1992.

Robert Casimir, Droit des affaires, Paris 1990.

Company Law in Europe, Butterworth's 1993, Shoqëritë Tregtare në Gjermani.

Clarendon G. Hyde, Henry Hurreli, "The Law of Directors and Officers of Joint Stock Companies, Their Powers, Duties and Liabilities".

⁸ Clarendon G. Hyde, Henry Hurreli, "The Law of Directors and Officers of Joint Stock Companies, Their Powers, Duties and Liabilities", fq.147.

⁹ Joint Stock Company: An entry from Tomson Gale's, fq.36.